

K HODNOCENÍ BOJESCHOPNOSTI VOJSK PO JADERNÉM NAPADENÍ

Množství prostředků jaderného napadení, které má náš pravděpodobný nepřítel, vytváří vážné nebezpečí pro naše vojska jak se zahájením bojové činnosti, tak i v průběhu operace, zahájené s použitím klasických prostředků ničení.

Jaderné prostředky mohou zásadně ovlivnit poměr sil a prostředků na frontě i na jednotlivých operačních směrech. U napadených vojsk můžeme předpokládat vznik složité a mnohdy nepřehledné situace. Nemůžeme proto předem podrobně zplánovat opatření a způsoby obnovení bojeschopnosti vojsk po napadení jadernými zbraněmi nepřítele.

Metodika **hodnocení** bojeschopnosti vojsk a týlu armády je postup činnosti velitele, štábu, náčelníků druhů vojsk, speciálních vojsk a služeb, který směřuje k zjištění stavu a realizaci opatření v nově vzniklé situaci. Je to metoda porovnávání s minulou situací. Přináší objektivní závěry tehdy, je-li založena na kalkulacích a vědeckých zdůvodněních. Při obnovování bojeschopnosti vojsk po jaderných úderech nepřítele je to činnost velmi složitá. Složitost je v tom, že nemůžeme **předem** předvídat situaci a podrobně zplánovat opatření, způsoby obnovení bojeschopnosti vojsk a odstranění následků napadení. Úspěch této činnosti bude záviset na připravenosti a sladěnosti práce velitele a štábu armády, operativnosti a tvůrčí aktivitě, systému velení, čase, který má velitel a štáb armády k dispozici pro realizaci opatření, a morálním faktoru napadených vojsk.

Organizace obnovení bojeschopnosti vojsk a týlu armády je nedílnou součástí činnosti velitelů, štábů, politických orgánů a náčelníků druhů vojsk, speciálních vojsk i služeb, obsahového zaměření plánů při přípravě operace i v jejím průběhu.

Hlavním organizátorem všech opatření k udržení a obnovení bojeschopnosti vojsk je velitel armády. Základem činnosti je vždy jeho rozhodnutí a vydané pokyny.

Metoda práce velitele a štábu armády při hodnocení bojeschopnosti vojsk pozůstává ze dvou podstatných částí:

- a) z určení předpokladů;
- b) z bezprostředního hodnocení bojeschopnosti a organizace odstranění následků.

Určení předpokladů spadá do období plánování a postup práce velitele a štábu armády může být tento:

1. Štáb armády spolu s náčelníky druhů vojsk, speciálních vojsk a služeb využije průzkumu všeho druhu a zpráv nadřazeného o nepříteli, zhodnotí situaci a stanoví: možnosti použití jaderných zbraní nepřítelem v pásmu armády jak v prvním hromadném jaderném úderu, tak i celkově, podle variant předběžnou předpověď následků napadení, počty sil a prostředků potřebných k zabezpečení odstranění následků napadení, jejich prostory soustředění a možné způsoby obnovy bojeschopnosti vojsk.

2. Velitel armády přijímá rozhodnutí, ve kterém stanoví: předpokládaný zámysl činnosti nepřítelů a možnosti při prvním hromadném jaderném úderu; určí záložní místa velení vojskům armády, jejich připravenost, zálohu sil a prostředků k zabezpečení narušeného velení; způsoby převzetí velení vojskům při vyřazení některých z hlavních míst velení a obnovení narušeného systému velení; síly a prostředky (útvary a jednotky), které připravit k využití pro obnovení bojeschopnosti hlavního úderného uskupení armády; síly a prostředky, které včlenit do odřadů pro odstranění následků napadení; výši zálohy sil a prostředků, včetně výzbroje a materiálu všeho druhu.

3. Štáb armády zplňuje všechna opatření vojsk a služeb v možných variantách. Tato uvádí v plánu operace, v plánech použití druhů vojsk a zabezpečení operace (plán OPZHN apod.).

4. Štáb vydá nařízení vojskům, zabezpečení doručení úkolu vojskům, realizaci opatření stanovených velitelem, kontrolu pochopení úkolu, správnost a včasnost nařízených opatření.

V tomto období (do začátku jaderných úderů nepřítelů) mimo uvedené práce musí štáb trvale **upřesňovat** situaci vojsk a týlu armády na všech pracovních mapách a zabezpečit jednotu a přesnost zakresu; znát meteorologickou situaci na válčišti, současný a předpokládaný směr větru, jeho sílu v přízemních vrstvách i ve výšce.

Náčelníci druhů vojsk, speciálních vojsk a služeb jsou přímými organizátory všech opatření k obnovení bojeschopnosti vojsk a odstranění následků; stanoví úkoly podřízeným vojskům k zabezpečení, nebo k přímé účasti při obnově bojeschopnosti a odstranění následků napadení. Zabezpečují vojska materiálně technickými prostředky, řeší úhradu ztrát v případě napadení.

Tyto přípravné práce, kterými si vytváříme podmínky pro rychlé zhodnocení bojeschopnosti a k odstranění následků napadení jadernými údery nepřítelů, musíme zplánovat a uskutečňovat přesně.

Druhá část — bezprostřední hodnocení bojeschopnosti vojsk a týlu armády po jaderných úderech nepřítelů může mít tento postup a metodu práce velitele armády:

Po hromadném jaderném úderu nepřítelů objem úkolů a metoda práce velitele, štábu a náčelníků vojsk i služeb bude závislá na rozsahu a charakteru jaderných úderů, na stupni zničení vojsk, na bojeschopnosti nepřítelů i předpokládaném charakteru jeho činnosti.

V první řadě velitel armády zhodnotí situaci a bojeschopnost vojsk a na základě toho přijme své rozhodnutí k obnovení bojeschopnosti a odstranění následků u napadených vojsk a týlu armády. Základem tohoto rozhodnutí je co nejreálnější vyhodnocení situace a stavu bojeschopnosti vojsk i týlu armády po jaderných úderech. Ukončení této činnosti můžeme předpokládat ve štábu armády za 1,5–2 hodiny po skončení úderů.

Podklady veliteli připravuje štáb armády se skupinou pro vyhodnocení situace a stavu bojeschopnosti vojsk armády v součinnosti s ARS. Tuto skupinu vyčleňujeme dočasně z počtu příslušníků oddělení, a to 1–2 důstojníky z operačního oddělení, ODO, 1 důstojníka z oddělení RVD, vojska PVO, ženíjního, chemického vojska, TAO a 2–3 důstojníky z týlu. Spolupracují příslušníci výpočetního střediska.

Skupinu řídí náčelník operačního oddělení armády a její povinností je: převzít souřadnice a parametry o jaderných úderech nepřítele; získat hlášení o situaci po linii velitelských stanovišť velitelů svazků a útvarů; připravit předpověď ztrát; vyhodnotit situaci a vývoj radiační situace, radiačních ztrát na živé síle (připraví oddělení chemického vojska) i její vliv na vedení bojové činnosti vojsk armády; předběžně posoudit bojeschopnost svazků a vojsk v operační sestavě armády s důrazem na hlavní úderné uskupení armády; zpracovat závěry o bojeschopnosti vojsk; jejich použitelnosti a návrhy k odstranění následků napadení.

Náčelník operačního oddělení přednese veliteli armády informaci o situaci a návrh k obnovení bojeschopnosti, odstranění následků napadení vojsk a týlu armády.

Informace náčelníka operačního oddělení by měla obsahovat:

- počty jaderných úderů na vojska armády, z toho počet pozemních jaderných úderů a celková kilotonáž;
- kolik hlavních objektů jednotlivých druhů bylo vyřazeno (praporů, míst velení apod.);
- celkové ztráty sil a prostředků u vojsk armády a kde jsou ztráty největší;
- přehled o stavu bojeschopnosti svazků a objektů týlu s důrazem na důležitost využití s uvedením procentuálního stavu živé síly a základních druhů techniky;
- nejbojeschopnější a nejméně bojeschopné útvary, svazky (do praporů v to);
- možnosti využití a časového použití napadených svazků z hlediska stavu bojeschopnosti a odstranění následků napadení k plnění bojových úkolů podle původního rozhodnutí velitele armády;
- návrh na obnovení velení;
- opatření k odstranění následků napadení s časovou kalkulací a lhůtami splnění úkolů, kde použít odřady odstraňování následků armády;
- vyhodnocení radioaktivního zamoření, závalů, požárů, záplav a jejich vliv na činnost vojsk armády;
- způsoby a prostory vyvedení vojsk z prostorů s vysokou úrovní radiace, anebo opatření k ukrytí vojsk v těchto prostorech.

Při hodnocení bojeschopnosti vojsk vycházíme z ustanovení předpisu Oper-51-4. Při hodnocení skupiny objektů funkčně stejnorodých můžeme úroveň bojeschopnosti určit podle skutečné situace. Hlavními prvky objektů, které může nepřítel ničit jsou: raketové útvary, rakety, odpalovací zařízení, jaderná muni-

ce, místa velení, prapory. Proto u motostřelecké divize můžeme počítat 25—26 a u tankové divize 22—23 napadených objektů.

Bojeschopnost vojsk bude však určována **především** vyřazením osob; proto při vyhodnocování účinků jaderných úderů na vojska považujeme osoby téměř vždy za hlavní prvek.

Za vyřazení (zničení) objektu nebo skupiny objektů můžeme považovat orientačně stav, když bude vyřazeno:

- u jednotek a útvarů v prostorech jejich činnosti nejméně 40 % osob;
- u objektů např. mechanizované, tankové, motostřelecké divize apod. nejméně 60 % základních bojových jednotek (tankových praporů, motostřeleckých praporů, oddílů neřízených raketových střel, dělostřeleckých oddílů) a orgánů míst velení.

Na základě informace náčelníka operačního oddělení k zhodnocení situace a bojeschopnosti vojsk upřesní velitel armády své původní rozhodnutí pro vedení operace, obnovení bojeschopnosti a odstranění následků napadení jadernými údery nepřítele vojsk armády.

Hlavním obsahem **rozhodnutí** velitele armády bude:

- zámysl pro vedení bojové činnosti na základě vzniklé situace;
- způsoby a lhůty vytváření bojeschopného uskupení armády, schopného vést opakované jaderné údery a dokončit zničení protistojícího nepřítele;
- způsoby a lhůty obnovení bojeschopnosti vojsk, narušeného systému velení, odstranění následků napadení v doplnění osobami, technikou a materiálem všeho druhu; uvede pořadí důležitosti;
- kolik jaderných úderů, a na které objekty použít pro další vedení operace;
- operační sestava vojsk armády;
- úkoly svazkům, nebo jejich upřesnění;
- důležité otázky součinnosti;
- změny v organizaci velení.

Velitel vydá pokyny: k obnově systému velení a upřesnění otázek součinnosti, k zplánování obnovení bojeschopnosti a odstranění následků použití jaderných zbraní nepřítele, k organizaci průzkumu a obnově morálně bojového stavu vojsk.

Na základě upřesněného rozhodnutí velitele zpracovává štáb armády za řízení náčelníka operačního oddělení „Plán obnovení bojeschopnosti a odstranění následků po použití ZHN nepřítelem“. Tento dokument je nejvhodnější zpracovávat písemně ve formě tabulky (nevylučují formu grafickou). Po schválení velitelem armády je to základní dokument k realizaci opatření k obnově bojeschopnosti vojsk.

Plán obnovení bojeschopnosti a odstranění následků by měl zahrnovat pouze hlavní opatření armádního charakteru, na nichž závisí rychlé obnovení bojeschopnosti vojsk, která vedou hlavní úder, a raketových vojsk, aby byla schopna následných jaderných úderů. Opatření podřízených stupňů v plánu neuvádíme.

Opatření k obnově bojeschopnosti a odstranění následků jsou procesem nepřetržitým, který začíná ihned po jaderných úderech nepřítele a končí obnovením bojeschopnosti vojsk a jejich přechodem k bojové činnosti.

Náčelník politického oddělení v souladu se situací organizuje přímou obnovu psychického, nebo morálně bojového stavu vojsk.

Nepřetržitý sběr informací a upřesňování situace i úkolů na základě propočtů je neoddělitelnou činností, která směřuje k obnově bojeschopnosti vojsk armády (týlu), aby v co nejkratších lhůtách mohla pokračovat v bojové činnosti.

Podle zkušeností a dostupných pramenů můžeme uvažovat tyto časové normy: soustředění podkladů o rozsahu napadení vojsk nepřítelem a vyhodnocení stavu — 4 až 8 hodin; upřesnění původního rozhodnutí velitelem — 3 až 6 hodin; doručení úkolů vojskům a organizace bojové činnosti — dalších 3 až 8 hodin. Celková činnost může trvat v průměru 15 hodin (v závislosti na rozsahu napadení).

Obnovení bojeschopnosti vojsk armády v co nejkratších časových lhůtách bude záviset na organizaci shromažďování zpráv, jejich zpracování a znalosti situace vojsk, určení bojeschopnosti jednotlivých útvarů a svazků pro další vedení bojové činnosti.

Závěrem chci upozornit na důležitost operační a bojové připravenosti velitelů a štábů, osvojení si komplexnosti hodnocení situace po hromadných jaderných úderech nepřítele, reálnosti hodnocení změn v bojeschopnosti vlastních vojsk i vojsk nepřítele, přijetí opatření k obnově velení.

Potřebná zde bude i rozhodnost a iniciativní přístup k řešení problémů těchto složitých situací. V žádném případě ztráty a narušení bojeschopnosti svazků nesmí být příčinou nesplnění stanovených bojových úkolů vojsky armády.